

# OBSAH

|                                                                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ÚVOD (LUBOMÍRA KAMINSKÁ)                                                                                                | 9  |
| 1 VÝVOJ PRÍRODNÉHO PROSTREDIA NA SLOVENSKU V OBDOBÍ KVARTÉRU (MARTINA MORAVCOVÁ)                                        | 11 |
| 1.1 Kvartér                                                                                                             | 11 |
| 1.2 Stratigrafia kvartéru                                                                                               | 11 |
| 1.3 Pleistocén                                                                                                          | 17 |
| 1.3.1 Spodný pleistocén                                                                                                 | 17 |
| 1.3.2 Stredný pleistocén                                                                                                | 17 |
| 1.3.3 Vrchný pleistocén                                                                                                 | 18 |
| 1.4 Postglaciál (holocén)                                                                                               | 21 |
| 1.5 Paleotepota v období hranice würmského glaciálu a holocénu                                                          | 21 |
| 2 VÝVOJ FAUNY V OBDOBÍ KVARTÉRU NA SLOVENSKU                                                                            | 23 |
| 2.1 Vplyv klimatických zmien na vývoj fauny                                                                             | 23 |
| 2.1.1 Fauna a charakter prostredia                                                                                      | 23 |
| 2.1.2 Interakcie človeka a fauny                                                                                        | 24 |
| 2.1.3 Stavovce                                                                                                          | 24 |
| 2.1.4 Cicavce                                                                                                           | 24 |
| 2.1.5 Malakofauna                                                                                                       | 25 |
| 2.2 Vývoj fauny v období stredného pleistocénu až holocénu                                                              | 25 |
| 2.2.1 Risský (saalský) glaciál                                                                                          | 25 |
| 2.2.2 Riss-würmský (eemský) interglaciál                                                                                | 26 |
| 2.2.3 Würmský glaciál                                                                                                   | 26 |
| 2.2.4 Holocén (postglaciál)                                                                                             | 28 |
| 3 PLEISTOCÉNNÉ ANTROPOLOGICKÉ NÁLEZY Z ÚZEMIA SLOVENSKA (ALENA ŠEPČÁKOVÁ)                                               | 30 |
| 3.1 Kde sa vzal <i>Homo sapiens sapiens</i> ?                                                                           | 30 |
| 3.2 Človek zo spodného pleistocénu na Slovensku                                                                         | 32 |
| 3.3 Ľudia z vrchného pleistocénu – neandertálci ( <i>Homo neanderthalensis</i> ; <i>Homo sapiens neanderthalensis</i> ) | 33 |
| 3.4 Ľudia z mladého paleolitu – <i>Homo sapiens</i> ( <i>Homo sapiens sapiens</i> )                                     | 36 |
| 4 DEJINY BÁDANIA (LUBOMÍRA KAMINSKÁ)                                                                                    | 39 |
| 5 ZDROJE KAMENNÝCH SUROVÍN A ICH VYUŽÍVANIE V PALEOLITE SLOVENSKA                                                       | 44 |
| 5.1 Zdroje kamenných surovín                                                                                            | 44 |
| 5.2 Využívanie surovín                                                                                                  | 46 |
| 6 STARÝ PALEOLIT                                                                                                        | 48 |
| 6.1 Stratigrafia a datovanie starého paleolitu                                                                          | 48 |
| 6.2 Osídľovanie Európy                                                                                                  | 48 |
| 6.3 Otázka prvých artefaktov - najstaršie kamenné industrie                                                             | 49 |
| 6.4 Domnelé staropaleolitické industrie zo Slovenska                                                                    | 50 |
| 6.5 Pravdepodobne staropaleolitická industria                                                                           | 52 |
| 7 STREDNÝ PALEOLIT                                                                                                      | 53 |
| 7.1 Staršia fáza stredného paleolitu                                                                                    | 55 |
| 7.2 Stredná fáza stredného paleolitu                                                                                    | 63 |



|         |                                                                             |     |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7.3     | Mladšia fáza stredného paleolitu .....                                      | 76  |
| 7.4     | Vývoj kultúr stredného paleolitu na Slovensku .....                         | 105 |
| 7.4.1   | Staršia fáza stredného paleolitu (OIS 7, 6) .....                           | 105 |
| 7.4.1.1 | Včasný moustérien .....                                                     | 105 |
| 7.4.2   | Stredná fáza stredného paleolitu (OIS 5e) .....                             | 108 |
| 7.4.3   | Mladšia fáza stredného paleolitu (OIS 5d/a-3) .....                         | 112 |
| 8       | STARŠIA FÁZA MLADÉHO PALEOLITU .....                                        | 119 |
| 8.1     | Bohunicien .....                                                            | 119 |
| 8.2     | Szeletien .....                                                             | 123 |
| 8.2.1   | Szeletien na Morave .....                                                   | 124 |
| 8.2.2   | Szeletien v Maďarsku .....                                                  | 125 |
| 8.2.3   | Szeletien v južnom Poľsku .....                                             | 126 |
| 8.2.4   | Szeletien na Slovensku .....                                                | 126 |
| 8.2.5   | Technologicko-typologická charakteristika szeletienu .....                  | 137 |
| 8.2.6   | Chronologické postavenie szeletienu na Slovensku .....                      | 139 |
| 8.3     | Mladopaleolitická industria bez typických diagnostických znakov .....       | 140 |
| 8.4     | Aurignacien .....                                                           | 142 |
| 8.4.1   | Aurignacien na Slovensku .....                                              | 144 |
| 8.4.1.1 | Košická kotlina .....                                                       | 144 |
| 8.4.1.2 | Severovýchodné Slovensko – povodie Tople .....                              | 163 |
| 8.4.1.3 | Okolie Prešova – povodie Torysy .....                                       | 163 |
| 8.4.1.4 | Východoslovenská nížina .....                                               | 165 |
| 8.4.1.5 | Povodie strednej Ondavy .....                                               | 170 |
| 8.4.1.6 | Západné Slovensko .....                                                     | 176 |
| 8.4.1.7 | Jaskynné lokality .....                                                     | 177 |
| 8.4.2   | Postavenie slovenských lokalít aurignacien v kontexte strednej Európy ..... | 180 |
| 8.4.2.1 | Štiepaná kamenná industria .....                                            | 184 |
| 8.4.3   | Vývoj aurignacien v strednom Podunajsku .....                               | 187 |
| 8.4.3.1 | Datovanie aurignacien .....                                                 | 187 |
| 8.4.3.2 | Rozšírenie aurignacien .....                                                | 188 |
| 8.4.4   | Vývoj aurignacien na Slovensku .....                                        | 190 |
| 8.5     | Epiaurignacien .....                                                        | 192 |
| 9       | STREDNÁ FÁZA MLADÉHO PALEOLITU .....                                        | 194 |
| 9.1     | Gravettien .....                                                            | 194 |
| 9.1.1   | Gravettien stredného Podunajska .....                                       | 194 |
| 9.2     | Gravettien na Slovensku .....                                               | 196 |
| 9.2.1   | Starý gravettien .....                                                      | 196 |
| 9.2.2   | Mladý gravettien – horizont hrotov s vrubom .....                           | 202 |
| 9.2.2.1 | Oblasť Trenčína .....                                                       | 202 |
| 9.2.2.2 | Oblasť Piešťan .....                                                        | 217 |
| 9.2.2.3 | Ponitrie .....                                                              | 237 |
| 9.2.2.4 | Oblasť Trnavy .....                                                         | 246 |
| 9.2.2.5 | Stredné Poiplie .....                                                       | 247 |
| 9.2.2.6 | Východné Slovensko .....                                                    | 247 |
| 9.3     | Vývoj gravettien na Slovensku .....                                         | 265 |
| 10      | NESKORÁ FÁZA MLADÉHO PALEOLITU .....                                        | 269 |
| 10.1    | Epigravettien .....                                                         | 270 |
| 10.2    | Epigravettien na Slovensku .....                                            | 271 |



|        |                                                 |     |
|--------|-------------------------------------------------|-----|
| 10.2.1 | Považie .....                                   | 271 |
| 10.2.2 | Ponitrie .....                                  | 275 |
| 10.2.3 | Východné Slovensko .....                        | 277 |
| 10.2.4 | Stredné Poľie .....                             | 286 |
| 10.3   | Vývoj epigravettien .....                       | 287 |
| 10.4   | Magdalénien .....                               | 288 |
| 10.5   | Magdalénien na Slovensku(?) .....               | 289 |
| 11     | NESKORÝ PALEOLIT .....                          | 297 |
| 11.1   | Archeologické kultúry neskorého paleolitu ..... | 298 |
| 11.2   | Neskorý paleolit na Slovensku .....             | 299 |
| 11.2.1 | Východoslovenská nížina .....                   | 299 |
| 11.2.2 | Spiš .....                                      | 301 |
| 11.2.3 | Liptov .....                                    | 315 |
| 11.2.4 | Orava .....                                     | 315 |
| 11.2.5 | Západné Slovensko .....                         | 315 |
| 11.2.6 | Južné Slovensko .....                           | 315 |
| 11.3   | Vývoj epipaleolitu na Slovensku .....           | 316 |
| 12     | MEZOLIT .....                                   | 318 |
| 12.1   | Mezolitické osídlenie Slovenska .....           | 318 |
| 12.1.1 | Východné Slovensko .....                        | 318 |
| 12.1.2 | Západné Slovensko .....                         | 321 |
| 12.2   | Vývoj mezolitického osídlenia Slovenska .....   | 329 |
| 13     | ZÁVER .....                                     | 331 |
|        | LITERATÚRA .....                                | 334 |